

societat catalana de sociologia
de l'institut d'estudis catalans

associació catalana de sociologia

Núm. 73

abril 2003

Benvinguts al IV Congrés català de sociologia

SUMARI

Benvinguts al IV Congrés català de sociologia.

Sopar-debat sobre *Poder i societat civil*.

Grups de recerca de l'ACS: Recerca sobre polítiques socials d'atenció a la gent gran a Catalunya. Recerca sobre alternatives d'ocupació a la comarca de La Segarra.

Llibres dels socis.

Convocatòries

Coordinació: Carles Gironès

Secretaria: Montserrat Camps

Associació Catalana de Sociologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Ma.. Aurèlia Capmany, 14, 08001 Barcelona

Tels. 93 3248581/85

Fax: 93 270 11 80

Correu electrònic: acs@iecat.net

<http://www.iecat.net/institució/societats/acsociologia>

Benvolguts col·legues. En nom de la Junta Directiva de l'Associació Catalana de Sociologia us dono la benvinguda al IV Congrés Català de Sociologia. Aquest acte té un interès especial per als sociòlegs i sociòlogues de Catalunya per diverses raons.

En primer lloc, aquest Congrés és important per a l'Associació Catalana de Sociologia perquè representa una fita més en el camí que la seva Junta s'havia compromès a fer, la de continuar l'impuls de les Juntes anteriors per a consolidar la sociologia a Catalunya i promoure el seu desenvolupament científic. Amb aquest IV Congrés, quatre anys després del darrer celebrat a Lleida, hem normalitzat la celebració dels congressos i convertit en periòdic el que fins ara era un esdeveniment esporàdic, fet que demostra la solidesa que ha adquirit la nostra Associació. En els darrers anys l'Associació hem aconseguit una revista pròpia, la *Revista Catalana de Sociologia*, amb periodicitat semestral, de la qual se n'han publicat 18 números. També s'ha consolidat el *Premi per a Joves Sociòlegs* que aquest any celebra la seva setena edició.

En els darrers quatre anys s'han instituït els *Sopars-debat* com a eina de trobada i reflexió entre els professionals de la sociologia i persones vinculades a altres àmbits com poden ser els advocats, els politòlegs, etc. els quals han aportat la seva visió entorn als temes tractats. D'aquest sopars-debat se n'han celebrat 8 amb la participació de personalitats tan il·lustres com el president del Parlament de Catalunya, la consellera de Benestar Social de la Generalitat, el president de l'Institut d'Estudis Catalans, alcaldes i regidors de diferents municipis així com altres personalitats destacades del món acadèmic.

Aquest darrer any i per tal d'ampliar els àmbits de treball de l'Associació, s'ha impulsat la creació de grups de recerca que elaboren un seguit d'estudis o informes sobre temes d'actualitat des de la perspectiva de la sociologia. A dia d'avui ja s'han presentat els treballs sobre *El moviment social de Les Terres de l'Ebre contra el pla hidrològic* i *La seguretat ciutadana: l'estat de la qüestió*. Actualment es troben en procés d'elaboració dos treballs més sobre la problemàtica de l'ancianitat a Catalunya, i l'ordenació territorial a Catalunya i el seu impacte sobre els ciutadans.

En segon lloc, en aquest congrés hem volgut cobrir dos aspectes que creiem interessants:

1. Promoure la participació de les universitats catalanes que imparteixen estudis vinculats amb la sociologia com són: la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona, la Universitat de Girona, la Universitat de Lleida, la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Rovira i Virgili
2. Impulsar la renovació de la nostra disciplina afavorint l'accés de joves sociòlegs a les tasques de coordinació i direcció dels grups de treball del Congrés. En aquest punt, es fa necessari destacar l'entusiasme que han abocat els responsables dels grups de treball, així com el suport que els han prestat els acadèmics més experts que els han facilitat la seva tasca sense pretendre en cap moment prendre'ls el protagonisme.

En tercer lloc, crec que és important d'assenyalar que en aquest congrés hem volgut mantenir la línia iniciada en el III Congrés Català de Sociologia a partir de la qual tots els grups de treball aborden un tema central de debat. En aquest cas Poder i Societat Civil. Aquesta opció és més habitual en seminaris i jornades, però poc freqüent en congressos els quals acostumen a ser una oportunitat perquè els professionals i estudiants estableixin contactes i coneguin els resultats més recents de les recerques, però sense que hi hagi relació entre aquestes i el títol que identifica el congrés. En aquest cas, no hem tractat de menyscabar les oportunitats que cadascun pugui trobar en un congrés, ans al contrari augmentar-les oferint un ampli espai de debat sobre una qüestió rellevant de la sociologia. Amb aquesta finalitat hem demanat als coordinadors dels grups de treball que procurin centrar el tema de les ponències i comunicacions en conèixer millor les relacions entre el poder i la societat civil, alhora que es vetlla per la qualitat del seu contingut.

Guiats pel mateix objectiu de centrar al màxim el tema del Congrés hem reduït significativament el nombre de grups de treball, 13 enlloc dels 31 del III Congrés, aquesta mesura pensem que servirà alhora per evitar l'experiència d'altres congressos en què el nombre de participants en alguns grups de treball acabava sent reduïda degut a l'especificitat de les temàtiques tractades i l'amplitud de l'oferta existent. Som conscients que aquesta iniciativa pot haver provocat desencís en alguns grups que no han vist prou reflectit el seu camp d'estudi amb el risc que comporta de disminució del nombre de participants, malgrat tot creiem que és globalment positiva per ajudar a concretar el tema que hem constituït com a eix central d'aquest Congrés.

Per últim, voldriem agrair la col·laboració de totes les persones i institucions que han fet possible la celebració d'aquest IV Congrés Català de Sociologia, en especial volem donar les gràcies a la Universitat Rovira i Virgili, a l'Ajuntament de Reus, a l'Institut d'Estudis Catalans del qual en som societat filial, a la Caixa de Tarragona, la Fundació Jaume Bofill i

la Fundació d'estudis socials i nacionals Josep Recasens i Mercader.

Carles Prats Maeso
President de l'Associació Catalana de Sociologia
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Sopar-debat sobre *Poder i societat civil*

Es va celebrar el sopar-debat sobre *Poder i societat civil*

El propassat dia 27 de febrer va tenir lloc el sopar-debat sobre *Poder i societat civil*. Aplegats al restaurant El Convent, i comptant com a moderador amb el catedràtic de la UB Salvador Giner, i com a ponent amb el president d'Omnium Cultural Jordi Porta, els sociòlegs assistents van debatre amb interès sobre les relacions que s'estableixen entre les Administracions i les iniciatives de l'anomenada societat civil. Una societat civil que, altruista o no, està constituïda per ciutadans actius.

Entre les idees exposades podem esmentar la referida a què la participació ciutadana és necessària i important, però que també ho és la presència d'un Estat regulador. Arran de les mobilitzacions ciutadanes en contra de la Guerra, sorgí l'interrogant de si podien considerar-se un moviment cívic o no. De fet, només un moviment organitzat i sistemàtic pot donar nom a la societat civil quant a moviment social. En el cas de les mobilitzacions per a la Pau, la reconducció estava a càrrec d'associacions civils autèntiques, però també hi havia el rerafons dels partits polítics.

Altres temes que van saltar a la palestra foren la diferència entre una fundació i una associació. Es considerarà que en el primer cas es tracta d'un patrimoni dedicat a una finalitat que abasta diversos àmbits d'interès general, mentre que en

el segon, ens trobem amb un conjunt de persones que s'aplega en vistes a una finalitat concreta.

En el col·loqui també va emergir el tema del Tercer Sector, amb interrogants sobre aspectes com ara la definició de les seves tasques, la professionalització i els sous que es perceben.

Un dels assumptes més polèmic va ser el referit a què la societat civil, com a moviment organitzat, hauria de decidir entre promoure l'educació pública o privada, la sanitat pública o privada. A fi de comptes, dos sectors essencials en el desenvolupament de les persones i en el tipus de sistema social.

A mitja nit, com és costum, els assistents s'aixecaren de la taula reconfortats per la discussió, la bona companyia i el bon menjar.

Grups de recerca

Recerca sobre polítiques socials d'atenció a la gent gran a Catalunya

L'Associació Catalana de Sociologia compta amb la col·laboració del grup Soc-Vell per a la realització d'un treball de recerca sobre com enfronta la societat catalana l'atenció a la seva gent gran.

Soc-Vell (Sociologia i Vellesa) és un grup de discussió i treball format per persones interessades pel món de l'envelliment i les seves conseqüències socials, que es reuneix periòdicament per tractar d'aquestes qüestions al Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya. Soc-Vell treballa sempre en coordinació amb el grup GEV (Grup d'Estudi de la Vellesa) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'objectiu d'aquest treball és buscar respostes a tot un seguit d'interrogants que l'envelliment de la població planteja a la societat catalana actual.

Quin tipus de política social s'està construint en aquest àmbit? Quins són els recursos amb que es compta? A quin tipus de serveis es dona prioritat? Quin és el paper que es reserven les administracions públiques? I el sector privat? Estem davant d'un mercat consolidat, o d'un mercat encara emergent? Són les famílies la màxima garantia del benestar de les seves persones grans? Podem confiar en la solidaritat intergeneracional i intrafamiliar com a via principal per a respondre a les seves necessitats d'atenció? Existeix consens sobre quin és el model envers el qual s'ha de treballar i implantar? Quins són els nostres referents a l'hora de dissenyar possibles models d'atenció social? I en tot aquest debat, hi tenen veu les persones grans, o són un mer objecte d'anàlisi?

Recerca *Alternatives d'ocupació a la comarca de La Segarra.*

A principis de febrer del 2002 la multinacional Lear, empresa dedicada a la fabricació de components d'automòbils, va anunciar que tancava la seva planta a Cervera. Aquest fet va implicar la pèrdua de 1.280 llocs de treball directes i s'estima que uns 200 d'indirectes. Hom pot imaginar l'impacte que això va suposar en una comarca com La Segarra, que l'any passat tenia una població total d'uns 18.500 habitants.

Per aquest motiu el Grup d'anàlisi d'acció col·lectiva i moviments socials va considerar interessant fer una recerca per intentar conèixer les conseqüències d'aquest tancament. La investigació es va dur a terme mitjançant conveni entre l'Institut d'Estudis Catalans i el Consell Comarcal de la Segarra i va finalitzar el passat mes de març.

Molt resumidament els objectius que la recerca es proposava eren els següents: en primer lloc diagnosticar la situació actual de la comarca de la Segarra. En segon lloc, se cercava detectar les possibles iniciatives laborals que havien sorgit per part dels actors socials i dels treballadors/res afectats. Un altre objectiu buscava detectar les necessitats formatives i de reciclatge laboral dels treballadors i treballadores. Per acabar, el darrer

objectiu consistia en detectar possibles filons i jaciments d'ocupació; analitzant les propostes sorgides tant al sector públic com al sector privat i també en l'àmbit de l'economia social i les micro-empreses.

Carles Gironès.

Grup d'anàlisi d'acció col·lectiva i moviments socials.

gaagsocioleg@eresmas.com

Llibres dels socis

¿Qué es el Comercio Justo?

Eulàlia Solé

Editorial RBA. Barcelona, 2003

El Comerç Just, tot i que no és un fenomen nou, es continua coneixent poc. Les primeres passes cap a un comerç alternatiu es van donar als Estats Units al voltant de l'any 1940. A partir d'aquell moment, la presència dels productes provinents del comerç just ha estat progressiva a Occident. Malgrat tot, tant les organitzacions que el fan possible com els seus objectius i principis continuen sent uns desconeguts per a molts ciutadans.

El llibre s'estructura en cinc apartats. El primer tracta de les relacions productives i comercials que s'estableixen entre el Nord i el Sud, unes relacions gens equitatives que arrenquen amb el colonialisme i perduren fins els nostres dies.

El segon apartat s'ocupa de les característiques del Comerç Just i la seva trajectòria, de les relacions entre els productors i les organitzacions importadores i distribuïdores, i dels mecanismes de què aquestes s'han dotat per garantir al consumidor que els productes que adquireix pertanyen al comerç solidari. Tant les organitzacions coordinadores com els segells de garantia constitueixen uns dels avals.

El tercer i quart apartat estan dedicats al sistema de producció i comercialització de dos productes

clau com són el cafè i el cacau, i a les pràctiques de les multinacionals de la indústria tèxtil, respectivament.

Per últim, es destina un espai a parlar de la Banca Ètica, i tot seguit s'aporten dades sobre el pes relatiu del Comerç Just en la producció i el comerç mundials, amb especial èmfasi en la seva presència a Europa i a l'Estat espanyol.

La conclusió final és que el comerç solidari sorgeix com una contraposició ètica al sistema de producció i intercanvi basat en el benefici dels països desenvolupats. Podríem dir que, si bé el Comerç Just no esdevé determinant des del punt de vista quantitatiu, sí que ho és quant al camí que obre i quant a la presa de consciència de la societat occidental.

Eulàlia Solé

Convocatòries.

II premio de ensayo breve en ciencias sociales “Fermín Caballero”. Asociación Castellano-manchega de sociología.

La dotació del premi és de 600 €, amb dos accessits de 300 €. L'extensió dels treballs ha de ser entre 10 i 20 planes i el termini de presentació acaba el 30 de maig d'enguany. Per a més informació:

Asociación castellano-manchega de sociología.
C/ Pintor Matías Moreno, 4 bxos
45002-Toledo.
Telèfon: 925 250 716
www:/acms.es

Publicacions dels socis

- Qualsevol ressenya de les publicacions, estudis o investigacions dels nostres socis serà ben rebuda i publicada.
- Si desitgen publicar un article, poseu-vos en contacte amb la Junta o amb la secretaria de l'ACS.
- També exposarem qualsevol informació sobre jornades, congressos, seminaris i cursos d'interès que ens feu arribar.
- Us quedarem agraïts de qualsevol comentari o suggeriment que vulguen fer-nos.

Fitxa d'inscripció

Nom.....Cognoms.....
DNI..... Adreça.....
Codi Postal..... Localitat.....
Tel. Correu electrònic

Quota Anual: 42€ Estudiants i llicenciats des del gener 1999: 21€
Dades per a la domiciliació

Banc o Caixa Codi
Agència Codi
Nº. Compte

Data.....

També podeu fer l'ingrés al compte núm. 2100-0963-62-0200027465 de "la Caixa" que té l'Associació Catalana de Sociologia. Per a qualsevol consulta adreceu-vos a: Tels. 93 3248581/85. Correu electrònic acs@iecat.net